

ΙΕΡΑ ΚΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΓΙΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ
«**ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΓΙΤΙΛΛΟΙ**»

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΥΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.agioiapistoloi.gr e-mail: agioi.apostoloi@gmail.com τηλ. 210 8027738

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2013

Θ' ΛΟΥΚΑ

Γρηγορίου επισκόπου Νεοκαισάρειας. Γενναδίου αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
Ἔτος 6^{ον} Τεύχος 272

«Είτε δε ο Θεός: Αφρων...»

Αν η προηγούμενη Κυριακή πρόβαλε ως πρότυπο ζωής προς ένταξη στη Βασιλεία του Θεού τον εύσπλαχνο Σαμαρείτη, τον ανιδιοτελή άνθρωπο της έμπρακτης αγάπης, η σημερινή Κυριακή προβάλλει το αρνητικό κακέκτυπο: τον άφρονα πλούσιο, τον άνθρωπο που η μόνη έγνοια του ήταν πώς να έχει και να κατέχει τα υλικά του αγαθά, πώς να αυξάνει τα γεννήματά του, σε βαθμό τέτοιο, που τελικώς να δυστυχεί μέσα στην υποτιθέμενη «ευτυχία» του: η καρποφορία των χωραφιών του τον κάνει να γεμίζει από άγχος και στενοχώρια. Μέχρις ότου εμφανίζεται από το «πουθενά» ο παράγων Θεός, για να βάλει τέλος στους προβληματισμούς και τις λύσεις του: «σήμερα θα πεθάνεις! Ζητάνε την ψυχή σου!» Κι ο θάνατος έρχεται ως το όριο που φωτίζει την ποιότητα της όλης προγενέστερης ζωής του, που του ανοίγει τα μάτια για να δει ότι τελικώς όλα τα χρόνια που πέρασαν ήταν ενώπιον του Θεού μία ανοησία. «Είτε δε ο Θεός: Αφρων!»

Δεν πρόκειται για εκτίμηση και αξιολόγηση ενός ανθρώπου, που θα μπορούσε κανείς να αμφισβητήσει το περιεχόμενό της. Ποιος άνθρωπος μπορεί να κατέχει το αλάθητο; «Ο νόμος του ανθρώπινου μυαλού είναι η πλάνη» σημειώνουν οι άγιοι Πατέρες μας. Ούτε πρόκειται για μία κρίση, που μπορεί να κινείται στο επίπεδο της κατάκρισης, καρπού ζηλοφθονίας και εμπάθειας. Μία τέτοια εμπάθης κρίση δεν επιτρέπεται από τον ίδιο τον νόμο του Θεού, διότι υφαρπάζει δικαίωμα που ανήκει μόνον σ' Εκείνον. Ο ίδιος ο Κύριος το επισημαίνει: «Μη κρίνετε, ίνα μη κριθήτε». «Εάν δε κάποιος χαρακτηρίσει τον αδελφό του «ανόητο» είναι ένοχος ενώπιον της κρίσεως του Θεού».

Εδώ, στο περιστατικό που περιγράφει ο Κύριος για τον πλούσιο, έχουμε την κρίση του ίδιου του Θεού, δηλαδή Εκείνου που η κρίση Του είναι απολύτως δίκαιη, διότι «γυμνά και τετραχηλισμένα τα πάντα ενώπιόν Του», συνεπώς ανοίγει τα μάτια του ανθρώπου, ώστε να δει κι αυτός το αποτέλεσμα των επιλογών και των συμπεριφορών της ζωής του. Κι είναι η μόνη αληθινή κρίση, διότι πηγάζει από Εκείνον που η αγάπη Του προς τα πλάσματά Του είναι άπειρη

και συνεπώς έχει πάντοτε γνήσιο ενδιαφέρον γι' αυτά. Μόνον εκείνος που αγαπά μπορεί και να κρίνει ορθά, πέρα από στρεβλώσεις των εμπροσθίων κινήσεων της καρδιάς του. Όπως το λέει και πάλι ο Κύριος: *«Μη κρίνετε κατ' όψιν, αλλά την δικαίαν κρίσιν κρίνατε»*. Και δικαία κρίση είναι αυτή που πηγάζει από καρδιά που αγαπά. Η άπειρη αγάπη λοιπόν του Θεού αποδεικνύει και την αληθινότητα της κρίσεώς Του.

Κι ακόμη περισσότερο: η κρίση αυτή του Θεού, όπως φαίνεται στο περιστατικό της παραβολής, ηχεί πολύ πένθιμα, σαν καμπάνα που σημαίνει τον θάνατο κάποιου, διότι όχι μόνον είναι αληθινή, αλλά και τελεσίδικη και αμετάκλητη: λέγεται την ώρα του θανάτου, που ο άνθρωπος δεν έχει άλλο περιθώριο αλλαγής του. Ο θάνατος συνιστά το απόλυτο όριο, μετά το οποίο ο άνθρωπος απλώς κρίνεται για όλο το περιεχόμενο της ζωής του, για ό,τι έπραξε, για ό,τι είπε, για ό,τι σκέφτηκε ακόμη. *«Απόκειται τοις ανθρώποις άπαξ αποθανείν, και μετά τούτο κρίσις»* κατά τον απόστολο. Ό,τι διάφορες φιλοσοφίες και θρησκείες έχουν διδάξει περί μεταλλαγής του ανθρώπου, περί μετενσάρκωσης ή μετεμψύχωσής του σε άλλες καταστάσεις, μέσα στον κόσμο τούτο, αποτελούν φληναφήματα και ανοησίες, που προέρχονται από τον σκοτισμένο λόγω της αμαρτίας και των παθών νου του ανθρώπου. Η αλήθεια που απέκάλυψε ο Κύριος είναι κρυστάλλινη: ο άνθρωπος με τον θάνατό του κρίνεται από τον Θεό, κατά μερικό πρώτα τρόπο, λόγω της συνέχειας μόνο της ψυχής του, κι έπειτα, κατά τη Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου, θα κριθεί και γενικά, διότι τότε με την Παρουσία αυτή του Κυρίου θα αναστηθεί και το σώμα του, ώστε ενωμένο με την ψυχή να σταθεί ενώπιον του φοβερού βήματός Του. Η γενική αυτή όμως κρίση δεν θα είναι διαφορετική από την πρώτη. Απλώς θα είναι επιτεταμένη, διότι θα συνυπάρχει μαζί με την ψυχή και το σώμα. Και βεβαίως η κρίση αυτή οδηγεί είτε στην αιώνια ζωή είτε στην αιώνια κόλαση, με την έννοια του πώς «εισπράττει» ο άνθρωπος τη μία και ενιαία αγάπη του Θεού προς όλους: είτε θετικά, αν φεύγει από τη ζωή αυτή εν μετανοία, είτε αρνητικά, αν φεύγει εναντιωμένος προς τον Θεό ή με αδιαφορία προς Αυτόν.

Ποια ήταν τα γνωρίσματα της ζωής του άφρονος πλουσίου, που οδήγησαν στον χαρακτηρισμό του ως άφρονος και ανοήτου; Πότε συνεπώς κάποιος ζει ανόητα, κατά την κρίση του ίδιου του Θεού;

Όχι ασφαλώς επειδή *«ευφόρησεν η χώρα του»*. Η ευφορία αυτή των χωραφιών του υπήρξε μία ευλογία που του δόθηκε από τον Θεό – δεν φαίνεται να κοπίασε γι' αυτήν ο πλούσιος: ο Θεός απλώς επέτρεψε να συμβεί, προφανώς για να του δώσει ευκαιρία να ανοιχτεί στον συνάνθρωπο. Αλλά εκείνος πώς την αντιμετώπισε; Μ' έναν απόλυτα εγωιστικό τρόπο. Πέντε *«μου»* της προσωπικής αντωνυμίας μετράμε στον προβληματισμό του: *«πού συνάξω τους καρπούς μου;..Καθελώ μου τας αποθήκας...και συνάξω εκεί πάντα τα γεννήματά μου και τα αγαθά μου, και ερώ τη ψυχή μου»*. Τα πάντα περιστρέφονται γύρω από τον εαυτό του. Δεν υπάρχει ίχνος προβληματισμού για τον οποιονδήποτε συνάνθρωπό του, έστω και συγγενή του. Έτσι η αφροσύνη του ήταν ο εγωιστικός τρόπος σκέψεως και ζωής του.

Αυτός ο εγωισμός του, ως νοσηρή στροφή μόνον στον εαυτό του, δεν περιέχει ίχνος αναφοράς και προς τον Θεό. Συνήθως, ακόμη και σε ασχέτους προς την πίστη του Θεού ανθρώπους, σε στιγμές ευτυχίας τους ακούμε και ένα «*δόξα τω Θεώ*». Εδώ, δεν υπάρχει τίποτε τέτοιο: καμία δοξολογική ενατένιση του Θεού, για κάτι που εξώφθαλμα σχετιζόταν μ' Εκείνον: είπαμε ότι η ευφορία της γης του δεν είχε να κάνει με καμία από τις δικές του προσπάθειες. Ήταν μία δωρεά του Θεού. Τι σημαίνει αυτό; Ότι η αφροσύνη του δεν έχει αποκλείσει μόνον τον συνάνθρωπο, αλλά και τον ίδιο τον Θεό, τον χορηγό του πλούτου του. Κι είναι τούτο πράγματι που επισημαίνει ο λόγος του Θεού: «*είπεν άφρων εν τη καρδιά αυτού· ουκ έστιν Θεός*». Μπορεί θεωρητικά να μην ακούγεται στην παραβολή η αθεΐα του πλουσίου, διαπρυσίως όμως καταγγέλλεται αυτή στο επίπεδο της ζωής του. Κι αυτό είναι το πιο καθοριστικό.

Η διαγραφή του Θεού και του ανθρώπου όμως φέρνει άγχος. Αντί ο πλουτισμός να του δίνει χαρά – ως ευκαιρία, είπαμε, προσφοράς χαράς σε άλλους – του προσθέτει θλίψη και στενοχώρια. Αλλά πάντοτε αυτό είναι το τίμημα του επιλέγοντος τον εγωιστικό, δηλαδή τον αμαρτωλό, τρόπο ζωής. Το σημειώνει ο απόστολος Παύλος: «*θλίβρις και στενοχωρία παντί τω εργαζομένω το κακόν*». Ο άφρων πλούσιος, δηλαδή, ήδη από τη ζωή αυτή ζούσε με στοιχεία κόλασης. Η πορεία του ήταν προδιαγεγραμμένη, εφόσον δεν έδειχνε σημεία μετάνοιας. Κι επιπλέον: το άγχος του για το «έχει» του, σαν να του «έκλεβε» και το μυαλό του: τον έκανε να αδυνατεί να σκεφτεί το αυτονόητο, ότι δηλαδή τα γεννήματά του, κλεισμένα σε αποθήκες, θα σάπιζαν. Συνήθως ο εγωιστής άνθρωπος χάνει και την όποια «εξυπνάδα» του.

Η αφροσύνη του όμως έγκειται και στην ψευδαισθηση της αληθινής ζωής. Ο πλούσιος δεν ελάμβανε υπόψη του το πιο βέβαιο γεγονός της ζωής: την ύπαρξη του θανάτου. Ο προβληματισμός του, βλέπουμε, κινείται σε επίπεδο σχεδόν «αιωνιότητας» γι' αυτόν της παρούσας ζωής. «*Ψυχή, έχεις πολλά αγαθά, κείμενα εις έτη πολλά*». Πράγματι, θα μπορούσαμε να πούμε ότι κυριολεκτικά «πετάει στα σύννεφα». Το φαντασιακό επίπεδο είναι ο χώρος της ζωής του. Γι' αυτό και η «προσγείωση» έρχεται τόσο απότομα και «ανώμαλα» γι' αυτόν.

Τα κύρια αυτά στοιχεία της αφροσύνης του πλουσίου που οδηγούν σ' ένα τέλος τραγικό – όχι μόνον έρχεται ο θάνατος, αλλά έρχεται με μία συνοδεία «δυνάμεων» ξένων προς τον Θεό: «*την ψυχήν σου απαιτούσιν από σου*», άρα δείχνουν και την αιώνια συνέχεια εκτός Θεού – μας οδηγούν εκ του αντιθέτου στην επισήμανση των στοιχείων που επαιούνται από τον Θεό και μπορούν να χαρακτηριστούν ως εμφροσύνη και σωφροσύνη. Πρόκειται για τον «*πλουτισμόν κατά Θεόν*», που λέει ο Κύριος στην κατακλειδα της παραβολής, ο οποίος κάνει τον άνθρωπο που τον έχει να βρίσκεται με τον Θεό και να χαιρείται αενάως τη χαρά της παρουσίας Του. Πώς λοιπόν πρέπει να ζει ο άνθρωπος, ώστε στο τέλος του να ακούσει με χαρά ότι ευαρέστησε τον Θεό; Μα, ασφαλώς, *πρώτον*, να στέκεται καλά έναντι του συνανθρώπου του, δηλαδή με ανιδιοτελή αγάπη και ειλικρινές ενδιαφέρον, έστω κι αν τούτο μπορεί να σημαίνει και θυσία γι' αυτόν. Το παράδειγμα του καλού Σαμαρείτη, όπως είπαμε, συνιστά καθοδηγητικό

στοιχείο επ' αυτού. *Δεύτερον*, να πιστεύει και να αγαπά τον Θεό. Για τον σώφρονα άνθρωπο, ο Θεός δεν είναι αμελητέα ή ανύπαρκτη κατάσταση, αλλά το κέντρο της ζωής του. Προτεραιότητά του συνεπώς είναι το πώς θα θεμελιώνει αδιάκοπα τη ζωή του, τις σκέψεις του, τα λόγια του, τη συμπεριφορά του, στο θέλημα Εκείνου. Με αποτέλεσμα να νιώθει ως το παιδί στην αγκαλιά του Πατέρα του. Ο σώφρων άνθρωπος, έτσι, *τρίτον*, δεν ζει με άγχη και ανασφάλειες, αλλά η πάντα νουν υπερέχουσα ειρήνη του Χριστού βραβεύει τον νου και την καρδιά του. Και βεβαίως, τέλος, ο σώφρων, στον οποίο ευαρεστείται ο Θεός, έχει συναίσθηση της προσωρινότητας και της φθαρτότητάς του. «*Καθ' ημέραν αποθνήσκει*», όπως λέει και ο απόστολος, με την έννοια ότι δεν τρέμει τον θάνατο, αλλά τον προσδοκά με χαρά, γνωρίζοντας ότι ο ίδιος ο Θεός θα παραλάβει την ψυχή του και όχι κάποιος που το μόνο που επιζητούν είναι η δυστυχία του.

Τι άραγε επιθυμούμε να ακούσουμε και εμείς στο τέλος της ζωής μας ως κριτική γι' αυτήν από τον Θεό; «Άφρων» ή «σώφρων και έμφρων;» Το ερώτημα μεταφράζεται: θησαυρίζουμε για τον εαυτό μας ή πλουτίζουμε κατά Θεόν; Κι είναι τούτο η καθημερινή και αδιάκοπη πρόκληση επιλογής μας σε κάθε κίνηση της ύπαρξής μας. Στη μία περίπτωση, το κέντρο βάρους είναι ο κόσμος με τη φθαρτότητά του και τη διαρκή ταραχή του, υπό την κυριαρχία του διαβόλου, του άρχοντος του κόσμου τούτου. Στην άλλη, το κέντρο βάρους είναι ο Θεός και το άγιο θέλημά Του, με όλες τις χαρές και τη δόξα που συνοδεύουν την παρουσία Του. Ο Χριστιανός βεβαίως δεν προβληματίζεται: επιλέγει πάντοτε το θέλημα του Θεού. Επιλέγει δηλαδή όχι μόνον το αιώνιο, αλλά και του κόσμου τούτου αληθινό συμφέρον του.

π.Γεώργιος Δορμπαράκης

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

- Καθημερινά τελείται ο Όρθρος και η Θεία Λειτουργία στο Ιερό παρεκκλήσιο των Τριών Ιεραρχών.
- Ιερά Αγρυπνία Τετάρτη 20 προς Πέμπτη 21 Νοεμβρίου **8:00 μ.μ. – 1:00 π.μ.** για την εορτή των Εισοδίων της Θεοτόκου. **Στις 21 Νοεμβρίου το πρωί θα τελεστεί Θεία Λειτουργία.**
- Σάββατο 23 Νοεμβρίου **7 – 9:30 π.μ.** Όρθρος και Θεία Λειτουργία. Μνημόσυνο για όλους του σύγχρονους γέροντες. **5 μ.μ.** Εσπερινός – Παράκληση Αγίας Αικατερίνης.